

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. d)

Filosofie

Model

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scriveți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Filosoful care afirmă că omul, spre deosebire de animal, este definit prin nevoia de a depăși imediatul și prin destinul său creator, este:

- a. Aristotel
- b. René Descartes
- c. Platon
- d. Lucian Blaga

2. Problematika binelui și a răului, în sens strict:

- a. apare atunci când reflectăm numai asupra limitelor cunoașterii
- b. este proprie numai omului și apare atunci când reflectăm asupra moralității acțiunilor noastre
- c. apare atunci când reflectăm numai asupra analizei logice a limbajului
- d. apare atunci când reflectăm asupra sensului existenței

3. Problemele de etică aplicată:

- a. au un caracter preponderent teoretic
- b. au un caracter controversat
- c. cunosc soluționare prin analiza logică a limbajului
- d. cunosc o soluționare univocă

4. Libertatea pozitivă ca formă a libertății social-politice:

- a. este caracterizată prin libertate absolută
- b. constă în realizarea condițiilor presupuse de îndeplinirea scopurilor individuale prin intervenția sporită a statului în viața societății sau a individului
- c. realizarea ei în practică presupune restrângerea intervenției statului la un nivel minim, așa încât individul să aibă libertate absolută
- d. desemnează absența oricăror constrângeri și este sinonimă cu anarhia

5. Considerată drept fundament al tuturor valorilor umane, libertatea social-politică pentru a fi mai bine înțeleasă, în sens strict, trebuie corelată cu:

- a. sociabilitatea
- b. un ideal de moralitate formulat fără echivoc
- c. responsabilitatea social-politică
- d. cunoașterea

6. Filosoful francez Jean-Paul Sartre consideră că:

- a. *în cazul omului, existența precede esența*
- b. *omul tinde să-și reveleze misterul*
- c. *omul absurd spune da și efortul său nu va înceta niciodată*
- d. *viața este tocmai voință de putere*

7. Potrivit filosofului Im. Kant, cunoștințele a priori au două caracteristici fundamentale și anume:

- a. necesitatea și contingenta
- b. înclinația și datorica
- c. necesitatea și universalitatea
- d. plăcerea și fericirea

8. Reprezentanții teoriei pragmatiste a adevărului apreciază valoarea ideilor noastre din perspectiva:

- a. compatibilității lor cu ansamblul idelor considerate adevărate la un moment dat
- b. legii
- c. compatibilității lor cu ansamblul idelor considerate false la un moment dat
- d. utilității

9. Ideea de bază a hedonismului susținut de John Stuart Mill este aceea potrivit căreia:
- fericirea constă în activitatea sufletului conformă cu virtutea
 - fundamentul moralei este utilitatea sau principiul celei mai mari fericiri
 - fericirea constă în activitatea sufletului conformă cu rațiunea
 - fundamentul moralei este datorica
10. Propoziția „Afară este soare” este adevărată, din perspectiva teoriei adevărului corespondență numai dacă:
- este în discordanță cu alte propoziții acceptate deja ca fiind adevărate
 - adevărul se verifică prin utilitatea ei
 - este în concordanță cu realitatea la care se referă
 - adevărul se va aplica unei judecăți sintetice a priori

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

A. Analizați, într-o pagină, problematica *libertății și responsabilității social-politice*, din perspectivă filosofică, având în vedere următoarele repere:

- numirea unui filosof care, în scrierile sale, a făcut referire la problematica libertății și responsabilității social-politice **1 punct**
- explicarea unei teze/idei filosofice despre libertatea și responsabilitatea social-politică, precizată explicit **10 puncte**
- ilustrarea tezei/ideii filosofice pe care ați precizat-o, printr-un exemplu concret de situație din societatea contemporană **4 puncte**
- menționarea unei consecințe asupra funcționării unui regim democratic, în cazul în care libertatea de asociere în cadrul unui asemenea regim este limitată de către autorități **1 punct**

B. Argumentați în favoarea sau împotriva tezei potrivit căreia *activitatea călăuzită de rațiune este binele suprem pentru om*. **8 puncte**

C. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care este evaluată moralitatea unei acțiuni din perspectiva unui reprezentant al eticii hedoniste. **6 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. Se dă următorul text:

Și cu toate că am un corp care mi-e foarte strâns legat – fiindcă totuși, pe de o parte, am o idee distinctă și clară a mea însumi ca ființă cugetătoare doar, neîntinsă, iar pe de altă parte, o idee distinctă a corpului ca lucru întins doar, necugetător, e sigur că sunt deosebit cu adevărat de corpul meu...
(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

- Menționați două caracteristici ale naturii umane vizate de text. **4 puncte**
- Explicați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *cugetare și esența umană*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
- Argumentați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice din textul dat. **6 puncte**

B. Știind că, încercând să argumenteze că dreptatea este proprie naturii umane, filosofii au formulat diverse puncte de vedere:

- Menționați două temeuri ale dreptății, proprii naturii umane. **4 puncte**
- Construiți un argument care să justifice ideea potrivit căreia sociabilitatea este o trăsătură specific umană. **6 puncte**